

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Minister pl. Kállay v Bosni.

Vkupni finančni minister ter minister za Bosno pl. Kállay podal se je na pot v posedene naše južne pokrajine in pri tej priliki množijo se poročila o razmerah v „novi Avstriji“ ob Savi in Narenti. Poročila so ugodna za avstrijsko vnanjo politiko, in da je tam takó, največ zaslug ima baš potujoči bosenski minister pl. Kállay.

Ves drug mož je on, nego-li je bil njegov neposredni sprednik pl. Szlávy. Le-tá čepel je na Dunaji, poznal svoje delokroge v Bosni le iz poročil in aktov in za zeleno mizo sedé vodil je upravo deželam, katere je koj iz začetka bilo pridobiti s pravo vladarsko modrostjo in blagonaklonjenostjo. Vsak opazujoči politik moral se je čudom čuditi takej mlačnej in lenokrvene politiki, ki je po svojem malovestnem birokratstvu bosensko prebivalstvo prisilila do tožbi, da se je poprej pod turškim konjskim repom laglje živelo, nego-li sedaj pod dvoglavatim orlom, predočujočim kulturno državo z modérno vlado. Če si torej Avstrija ni hotela odljuditi posedene deželá, če je svojo oblast razširiti hotela proti jugu, če ni na velike oblasti, ki so jej bile izročile mandat, hotela napraviti slabega utisa, bil je pač pred dobrimi dvema leti zadnji čas, da je poklicala sposobnejšega moža Bosni na krmilo in to z osobo sedanjega ministra Kállay-a. S pravo vnetostjo in vestnostjo polotil se je Kállay svoje državniške, za Avstrijo in mejnarodno politiko prevažne naloge. Že poprejšnje njegovo življenje dajalo mu je obilo prilik, spoznavati deželo in narod, ki sta mu sedaj izročena bila; ali navzlic temu popotuje letos že tretjič po novih naših pokrajinah, v čislih imejoč pravilo, da je le tedaj mogoče vzpolnjevati narodu pravične želje in vladati ga namenu primerno, ako se pozna pravo narodovo misel in teženje.

Letošnje njegovo potovanje zanimljivo je zavoljo tega, ker mu svet ne vé nobenega vnanjega povoda, nobenega posebnega dogodka kot uzroka. Tudi pl. Hofmann je potoval v Bosno, ko je vodil njeno upravo; ali to njegovo potovanje bilo je hrupno,

oglušljivo in kazalo je, da boče le povedati nekaj narodu, a od njega ničesar ne čuti. Minister pl. Kállay pa hodi v Bosno po svojih opraviilih, po svojem poklici; na svoje oči hoče se prepričati, kakó je z upravo pokrajin; on dela, kakor cesarjevi namestniki delajo po starih cesarskih deželah v navadnih okolnostih.

Da je pa kaj takega mogoče namestniku avstrijskega cesarja, to kaže, da so se razmere v Bosni precej učvrstile in obrnile avstrijski državi na prijazno plat. Tega pa ni storila vojaška moč, tega ne bi dosegli zgolj avstrijski generali, ki bi se jih postavilo namesto turških paš. Nego to je dognala misel, da je treba Bosno prav tako vladati, kakor je vladati druge kronovine z ozirom na njih posebnosti. In to misel zastopal je zmagovito pl. Kállay in jo še zastopa. Cela gromada pregreh in zlob se je koj iz začetka bila zaredila v avstrijski upravi za posedene pokrajine, zato pa se je prebivalstvo pripravljalo na nove boje proti avstrijskemu birokratstvu in svojo pravično mržnjo je udarilo Avstriju na čelo sploh, češ, da se je bati in z vsemi sredstvi otresti taci prijateljev, ki neso družega, nego krvosèsi v tlačeni deželi. Da se to ni skladati dalo z evropskim mandatom, izročeni naši državi, jasno je to in angleško časopisje se je resno potrudilo, spraviti ob dobro ime Avstrijo, češ, da ona, kakor priča njena svoja zgodovina, ni v stanu, zblíževati različnih narodov, da celó ni možna, pomiriti dveh malih pokrajin, kaj si torej domišljuje o svojem poslanstvu v orijentu! Vso to zasobno publicistično agitacijo angleško postavil je minister pl. Kállay na laž. S krepko roko iztrebil je sumnjive elemente iz bosenskega uradništva, popravil upravo in sodstvo, uredil je javno varnost in sploh storil vse, kar je mogel, da se zboljšajo finančne in gospodarske razmere v izročeni pokrajinah. V kratkem začnó graditi veliko železnico od Mostara do dalmatinskega pobjezja, ker se je stvar parlamentarno že odobrila.

Celo zoperni listi, ki se še sedaj ne morejo sprijazniti z okupacijo bosensko, priznavajo, da je sedanje stanje v novih pokrajinah za nas jako po-

voljno in da se je do sedaj doseglo veliko napredka za avstrijsko misel. Skrbi jih le bodočnost. Ali mi mislimo, da si avstrijska politika sedaj prav pripravlja svojo bodočnost v Bosni in Hercegovini, zato namreč, ker si z deli kulture in z narodno-gospodarskimi podporami pridobiva hvaležnih in zvestih državljanov ter zanesljivih prijateljev v posedene deželah.

Volilna reforma v Angliji.

Jeden najvažnejših političnih dogodkov poslednjih dni je gotovo ta, da je angleška zgornja zbornica zavrgla predlogo o volilnej reformi. Od tega je mnogo zavisno za bodočnost, morda celo za obstanek sedanjega angleškega liberalnega ministerstva. Saj pa tudi nasprotovanje konservativnih lordov nikakor ni naperjeno proti volilnej reformi samej, ampak samo proti sedanjej angleški vladi.

Volilno reformo je s toliko večino vsprejela spodnja zbornica, da ni nobene dvojbe več, da narod jo želi. Zato so tudi mnogi mislili, da si lordi v zgornjej zbornici ne bodo upali tako po robu postaviti se željam angleškega naroda. Kajti vsled tega bi se utegnili zahtevanje po reformi zgornje zbornice, katere organizacija je že zastarela, kakor marsikaka druga angleška institucija, še povekšati, ko že tako vedno več angleškega prebivalstva goji željo po tej reformi.

Tudi vladni listi strašili so s tem lorde, pa ti se neso dali prestrašiti. Dobro vedoč pa, da bi se konservativci s tem, da zavrzéjo vladno predlogo, utegnili zameriti narodu, poslužili so se zvijače.

Že zgoraj smo omenili, da tu ne gre za volilno reformo, ampak samo za vlado. Konservativci bi radi prilezli na krmilo. To je pa samo tedaj mogoče, ako bodo volitve še na podlagi starega volilnega reda, ko bi pa nov volilen red bil upeljan, so jim pa tla izpod nog umaknena. Zato so pa interesi konservativne stranke zahtevali, da se sedaj pokoplje volilna reforma. Da pa pri prihodnjih volitvah zmagajo, objavili so svetu po svojih organih in po govorih na raznih shodih, da so tudi oni za volilno reformo, samo sedanja predloga se jim ne

LISTEK.

Potovanje križem domovine.

Opisuje Protoposlav Kretanov.

XXXVIII.

V Idrijskih hribih.

Peljajočemu se od Poljan gori po dolini, odmevale so mi v duši iskrene, odkritosrčne izpovedi starega Šubica o svojih umeteljniških težnjah in načrtih. Zlasti nekako milo mi je zvenelo na uho pripovedovanje častitljivega starca o svojih uzornajivnih sanjah, v katerih je videl blaženo obličje Marije, kako bi se imelo slikati. Iz vsake njegove besede se je razodevalo globokočutno zamaknenje v vzvišene umeteljniške uzore, katerim je vrli mož bil posvetil vse svoje življenje.

In zdaj — sprehajajočega se na obali jadranskega morja — dohitela me je tožna vest o smrti tega plemenitega človeka. Bodi mu zemljica lahka in časten spomin njegovemu imenu! Najlepši spomin ostavil nam je blagi pokojnik pač v svojih nadarjenih, umeteljniško izobrazjenih sinovih, kateri bodo izvestno nadaljevali njegovo sveto poslanstvo. Žal, da si morajo naši umetelniki iskati zaslužka križem svetá ter, kakor bi rekel Jenko, posojevati čas, glavo in rokó — tujcem!

Res, da smo Slovenci mal, ubožen narod, kateri nema ne umeteljniških akademij, niti veledušnih mecenov; pa vender bi se tudi pri nas dalo nekoliko več, ali vsaj nekaj storiti v prosep in razvoj umetelnosti. Nakopičilo se nam je, zlasti v poslednjem času, toliko slavohlepja, da ne vemo kam ž njim; poklekovanje pred samim sabo je zdaj v Slovencih tako rekoč na dnevnem redu; ali da bi se kak tak samoslavitelj dal ovekovečiti bodi si z bojami ali v marmorji, ter privoščil kak bore desetak našim spretnim umetelnikom, tega si ne domisli nobeden. Imamo „petičnih“ mož, plemenitašev in „graščakov“, kateri bi lahko strpeli tiste groše; pa kaj pomaga, ko jim je umetelnost — španjska vas, deveta briga ali pa le predmet neslanim dovtipom! Koliko prekrasnih pokrajinskih slik se nam razgrinja po širnej domovini, ki bi se lepše podajale v okrašenje pojedinskih dvoran, nego-li n. pr. prizori iz mesarskega življenja, pa ga ni človeka, da bi jih dal posneti! Jedina je še pri nas častita duhovščina, ki podpira umetelnost; žal, da često tudi ta — kakor sem se bil prepričal nedavno na Vipavskem — oddaja znatna cerkvena dela iz štedljivostnih ozirov, ka-li, neukim šušmarjem, rekše: „Za kmeta je že dobro!“ Katerim pa se razjasni pojem lepote, ne ravnajo se po vodilu „Svoji k svojim!“, temveč pitajo s slovenskim denarjem tuj,

nam sovražen živelj, kakor se to godi doli na Štajerskem, kjer čez dvajset let cerkev za cerkvijo slikajo — Italijani, dočim je, našim slikarjem hoditi po kruh v — Atene, Pariz in gori v Nemce! Drugi narodi se ponašajo s krasnimi umotvori, obhajajo sijajne svečanosti, prirejajo umeteljniške razstave, naš slovenski dom pa stoji gol, prazen neokrašen z umeteljniškimi proizvodi! Pa saj ni čuda! Čehi na pr. romajo iz vseh delov sveta, da čelo sem preko oceana v zlato Prago, občudovat prekrasni spomenik požrtvovalnosti česke: „Narodno divadlo“ Hrvatje postavljajo si dične, Modricam posvečene domove, mi Slovenci pa — tužne nam majke! — borimo se za sence ničemernega povaštva ter si v bratovskem svojem prepiru bogatimo književnost z „genijalno“ izumljenim — psovkoslovjem! Da, da: smo pač res „filologiški narod“ — da se nas Bog usmili —!

Premišljeva je ta naš narodni greh, pripeljal sem se v Gorenjo vas. Ondu sem šel preko Sore na Trato. Tu je ob cerkvi, pred katero stoji košata lipa, lep razgled po širni, z gozdatimi holmi okvirjeni dolini, po kateri se je bojda nekoč razprostiralo jezero. Po dolini so različne vasi, bele cerkve in posamične hiše te pozdravljajo s prijaznih gričev. Cerkev sv. Ivana na Trati, ki je bila do nedavnega časa Poljanska podružnica, vzgrajena je

zdi zadosti dovršena, zato bodo pa, če pridejo na krmilo, takoj v parlamentu lotili se tega dela in ga še bolj radikalno izvršili.

Gladstonova predloga volilne reforme ima to napako, da je sicer s ponižanjem cenzusa povečala število volilcev za nad 2 milijona, a ne razdeljuje na novo volilnih okrajev. To je isti madež, katerega so našli konservativci na njej. Gladstone bi sam bil rad predložil parlamentu novo razdelitev volilnih okrajev, a temu bi se bili zoperstavili liberalci sami v zbornici. Liberalcem v obče nova razdelitev volilnih okrajev nikakor ne bi škodovala, pač pa posamičnim. Marsikdo je sedaj popolnoma zagotovljen, da zmaga pri volitvah v svojem volilnem okraju, ko bi se pa volilni okraji drugače razdelili, bi pa njegova zmaga ne bila tako gotova.

Razdelitev volilnih okrajev na Angleškem je pa tudi res jako pomanjkljiva. Kajti izvira še prav za prav iz onih časov, ko je še Anglija bila pred vsem kmetijska država, če tudi jej je reforma s 1838 leta dala še le sedanjo obliko. Tako imajo še sedaj one kmetijske pokrajine, ki so nekaj cvetele, veliko število poslancev, ona mesta pa, ki so se v novejšem času povzdignila, pa jako malo. Vsled velikega razvoja industrije in trgovine so je prebivalstvo v mnogih mestih neizmerno povečalo. Iz krajev, ki so brojili po nekaj stotih ljudij, postala so velika obrtniška in trgovinska središča, ki brojijo na deset ali celo na sto tisoče prebivalstva. In taki okraji so vsled zastarele volilne reforme premalo zastopani v postavodajalnem zboru. Kako protinaravno da je razdelitev volilnih okrajev na Angleškem, kaže to, da najmanjši volilni okraj v kmetijskih občinah ne broji še popolnoma 4000 prebivalcev, mesti Manchester, ki ima 400.000 in Liverpool, ki ima celo 500.000 prebivalstva, pa voliti samo po tri poslance.

Še bolj se pa razvidi, kako malo primerna je angleškemu interesom ta razdelitev, če se pomisli, da je obrtnija in trgovina prav za prav podlaga angleškemu blagostanju, ali bolje rečeno angleškemu bogatstvu. Kmetijstvo pa na Angleškem vedno bolj zgublja svoj pomeu, in se že davno s trgovino in obrtnostjo niti primerjati ne da. Pa tudi bodočnost angleškega naroda je le od obrtnosti in trgovine zavisna, kmetijstvo bi pač nikakor ne moglo živiti gostega angleškega prebivalstva. In vendar jo kmetijstvo mnogokrat bolje zastopano nego trgovina in industrija.

Gladstone pa nikakor ni mislil opustiti razdelitve volilnih okrajev, ki je res nujno potrebna. Hotel jo je samo predložiti še le prihodnjemu parlamentu, v katerem se je vsled volilne reforme nadejal pridobiti še več svojih privržencev, tako da bi s to predlogo zmagal tudi proti volji onega dela liberalcev, kateri mislijo, da s to novo razdelitvijo preti nevarnost njih mandatom. A konservativci so že sedaj porabili to priložnost proti ministerstvu.

Gladstone bode gotovo jeseni še jeden pot predložil zbornici volilno reformo. Najbrž pa ne bode imel boljšega uspeha, potem mu pa ne bode ostalo drugega, nego apelovati na narod, to je razpustiti spodnjo zbornico ter razpisati nove volitve.

To pa ravno žele konservativci. Vnanja poli-

v pri prostem slogu, z jednim zvonikom; trije skromni altariji s priznico in orgljami so ves njen notranji lišp . . .

Od Trate navzgor proti zapadu zavije se cesta ob Sori mej hribe, tekoča v raznih ovinkih mimo posamičnih kmetijskih dvorcev vedno višje. Ondu ob mostu preko Sore se razdeli v dve panogi: jedna vede na desno gori po soteski v Cerknjo, ona na levi strani pa se vijuga čez razne holmece v prostrano Žirsko dolino, razgrebajočo se mej visokimi, s košatimi gozdi obsenčenimi hribi.

Tukaj so razvrstene ob cesti mej bujnotravnimi senožeti in po zelenih, z njivami in tratami pregrnenih gričih prijazne kmetijske hiše, nekatere mej njimi visoke, v nadstropje zidane in s škrljami krite, s prostornimi gospodarskimi poslopji. Lično selo Žire s župno cerkvijo, šolo in pošto, ter z nekaterimi štacunami in gostilnam, stoji v zapadnem kotu doline, ob prisojnem vznožji strmega hriba. V tem mejgorskem selu sem preživel kacic štirinajst dni. Nagajivi dež, ki nas letos v tolikem preobilji oblija, poplavljal je bil namreč vso, po svoji zemeljski legi močvirnato dolino.

Bilo mi je torej počakati v božjem strahu lepega vremena. Ta jednakomerni čas sem porabil v v proučevanje bitja in žitja vrlih Žirovcov. S prijateljem Kavčičem, ki ima po dolini različne so-

tika Gladstonova, ki je bolj mirna nego je bila njegovega prednika, ne dopada velikemu delu angleškega prebivalstva. Zlasti neuspehi v egiptovski politiki ne ugajajo angleški sebičnosti. Velik del Angležev, mej njimi celo liberalnih, je želel prisvojiti si Egipt in ravno baš zaradi tega so tako naidušeno pozdravljali angleško vojevanje pred dvema letoma v tej deželi. A baš Gladstone se upira tej želji večine angleškega prebivalstva. Na Angleškem je še premalo se ukoreninilo prepričanje, da ima Anglija premalo vojakov, da bi v vseh slučajih mogla uspešno braniti svoje kolonije, in da si z vsakim povečanjem svojega ozemlja le pomnoži nevarnost za državo. To misel namreč goji Gladstone. Sedaj pa še egiptovska konferenca nič dobrega ne obeta za Angleže. Zato je jako dvomljivo, katera stranka zmaga na Angleškem pri bodočih volitvah v parlament, in prav lahko je mogoče, da zmagajo konservativci. Mi Slovani, pa tudi druge zatirane narodnosti bi kaj takega morali le obžalovati, posebno še z ozirom na vstočno vprašanje. Kajti Gladstone je tisti, ki je izumil najboljše in najpravičnejše sredstvo rešiti to vprašanje, namreč, da se dežele propale Turčije prepuste tamošnjim narodnostim. Zato bi želeli, da bi on tako dolgo vodil Angleže, da bi njegove ideje prošinile tudi narod, kar bi bilo koristno zatiranim narodom, pa tudi Angležem samim.

Volilni shod pri sv. Lovrenci v Slovenskih goricah.

V prostornej, lepo s cesarsko in slovenskimi zastavami okinčaneji hiši g. Koserja bilo je 6 t. m. obilno naroda zbranega; iz Ptujca bili so navzoči gospodje: dr. Gregorič, dr. Ploj, Jurca, Romih. Predsednik g. Petek nagovori zbrane jedrno, predstavi g. pl. Premersteina, c. kr. glavarja, kot vladinega zastopnika. Z ozirom na bližnje volitve pravi, da je nam treba kandidata učenega, zgovornega in pogumnega. Vse te lastnosti najdemo pri gosp. dr. L. Gregorcu, profesorju bogoslovja v Mariboru (rojenem pri sv. Urbanu nad Ptujem), njemu podelim besedo.

Kandidat živahno pozdravljen, razlaga v 3/4 ure trajajočem govoru in dokazuje, kako je kmetijski stan pa slovenski narod na Štajerskem v nevarnosti uničen biti. Sedaj imamo upanja, da se tukaj pomega, ker je mogoče, da zmagajo nemški konservativci in Slovenci pri volitvah in dobijo večino v deželinem zboru v Gradci ter deželo Štajersko rešijo 23letnega nasilstva nemških liberalcev.

V poslanca izvoljen hoče kmetškemu stanu v korist v Gradci nasvetovati takšno „kmetško enketo“ (t. j. odbor ali komisijo mož, zlasti županov, ki imajo uzroke propadanju kmetov preiskati in potrebne pomočke nasvetovati), kakeršno je g. dr. Vošnjak v Ljubljani sprožil in ki je že najpotrebnejše v rešenje kmetov nasvetovala. Posebič pa hoče delati na to, da se kmetom v korist prenapredi občinska in domovinska postava, okrajni zastopi odpravijo ali popravijo, občinam pravica da ugovarjati zoper prosto ženitovanje nemžičev, dalje da se prenapredi sedanje dedno pravo (Erbrecht), ustavi svobodno trganje

rodnike, dospel sem v marsikatero hišo. Žirovci so veseli, prostodušni ljudje; nekateri mej njimi jako imoviti, kar se pozna že od daleč na njih postavnih, lično pobeljenih hišah, velikih hlevih in kozolcib. Kot posebno znamenitost mi je omeniti njihovih lepih sobnih stropov, umeteljno izrezanih iz mecesnovih debel, ki stanejo za vso hišo po več stotakov. Druga posebnost je takoimenovano klekljanje čipek, s katerim se peča tu v Idrijskih hribih zlasti po zimi in ob slabem vremenu ves ženski spol od nežne petletne deklice do sivolase starke.

Žirovci pa so vam tudi dobroživci. Toliko povojene svinjetine kakor tu v Žirski dolini ne poje se menda na vsem Slovenskem in kar se dostaje pijače, ugaja jim najbolj pristno in to dobro Vipavsko vino: s kislim dolenjskim cvičkom bi si pri teh ljudeh nakopal dosmrtno sovraštvo. In poseben, ne navaden običaj jim rabi pri pitji in vzajemnem napivanji, katerega pa ne bodem opisoval, da se mi ne pohujša kak „leposloven Turek“ —

V Žireh sem se seznanil z „Vrtčevim“ pesnikom, č. g. Franjem Krekom, porojenim v onostranski dolini, v prijaznih Selcih, kamor v predzadnjem „Vrtci“ pošilja preko hribov presrčne pozdrave . . .

Ko je naposled pobelil pomladanski sneg gorske vrbove, razvedrilo se je nebo.

gruntov kmetom pa, kredita vrednim in potrebnim, pomore pri posojilnicah itd. do penezov proti manjšim obrestim itd.

V narodnem oziru hoče boriti se za uresničenje Slovencev postavno že zajamčene enakopravnosti: v deželnem zboru, deželnem odboru, deželnem šolskem svetu, sploh povsod na Slovenskem v šolah, uradih in javnem življenju.

Boriti se pa hoče za svetinje narodove, za koristi svojih kmetijskih volilcev s tisto odločnostjo in neustrašljivostjo, s katero on že deset let kljubu vsemu preganjanju ureduje list „Slovenski Gospodar“ vselej po lepem gaslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Govornika so navzoči jako pazljivo poslušali, zaporedom glasno in živahno odobraval. Naposled priporoči v ginjenih besedah g. Petek kandidaturu g. dr. Gregorca za Ptujsko-Rogaški okraj. Z burnim živio-klici bila je vsprejeta.

Na to poprosi še g. kandidat besede in reče: „Dne 9. junija t. l. bil je v Celji shod odličnejih domoljubov sklican po odboru „Slov. društva“. Pozvani so bili vsi državni in deželni poslanci in narodnjaki vseh okrajev spodnje-štajerskih. Za Ptujsko-Rogaški okraj je gosp. Bož. Raič, ker se je on sam odločno branil, mene nasvetoval za kandidata in to je bilo radostno vsprejeto. Vender danes se o tej reči prvič govori javno, dalje je g. B. Raič naslednik Hermanov za Dunaj. Zato je spodobno in umestno, da se njemu kandidatura najprvo od slavnega volilnega shoda ponudi tudi za Gradec. Le če g. R. ne bi hotel, prevzamem jaz kandidaturu. Tako postopanje nam je potrebno, da vsi in povsod pomrimo volilno borbo in sijajno zmagamo.“ Ta nasvet je bil v zadovoljnost vsem vsprejet in potem s trikratnim živio svitlenu cesarju volilni shod končan. Hvala vsem, ki so pripomagali.

„Slov. Gosp.“

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 11. julija.

Včeraj se je otvoril moravski deželni zbor s kratkim nagovorom namestnika. Ko sta deželni glavar in njega namestnik storila obljubo, nagovorila sta z nekaterimi besedami zbornico in poudarjala, da bosta povsem objektivna. Deželni glavar grof Vetter, ki je govoril večinoma nemški, in se opravičil zaradi pomanjkljivega znanja češčne, spomnil se je velikih zaslug svojega prednika, in izražal željo, da bi vsi zastopniki složno delali za blagor dežele. Volitve v kmetijskih občinah in veleposetvu so se brez ugovora potrdile. Danes pa pride verifikacija volitev v mestih in trgih na vrsto in se bode najbrž izročila posebnemu odseku v pretres.

V veleposetvu na Spodnjem Avstrijskem izvoljeni so liberalni nemški kandidati, razen jednega, ki pripada k srednji stranki. Bilo je treba voliti petnajst poslancev, in postavili so se od treh stranij kandidati. Konservativci postavili so svoje, liberalci svoje in srednja stranka pa nekaj konservativnih in nekaj liberalnih. Absolutno večino jih je dobilo sedemnajst, tedaj dva več, nego jih je bilo treba voliti. Tedaj je mej tistimi štirimi, ki so imeli najmenj glasov, moral odločiti žreb. Mej temi štirimi sta bila dva konservativca in dva liberalca, pa slu-

Porabivši jasen dan, pohodili smo s prijatelji Ledine, svetlo gorsko selo na solčni planoti, rojstni kraj pesnika Rodoljuba Ledinskega (Zaklja,) kateri umrši dne 26. aprila 1868, počiva doli pri sv. Duhu nad Krškim.

Drugi dan zapregel je prijatelj Jakob svojega Rujavca in peljala sva se po dolini gori preko vzvišenih, z gozdi obrašenih hribov in gori na Razpotji, kjer se na slemenu neke hiše voda razteka v dva morja: z iztočne plati strehe doli proti črnemu morju, na zapadni strani pa v sinjo Adrijo obrnila sva se po strmih, v smelih ovinkih se križajočih „ključih“ po hribu zopet navzdol v globoko pod nama se odpirajoče dolinsko naročje. Nepopisan, diven razgled je tu gori po romantični planinski panorami: na desno in levo visoke, v podnebjem kipeče gore, obsenčene s temnim smrečjem, mej gorami slikovite perspektive jedna tja notri v Cerknjsko dolino, druga na jug v mračni Trnovski gozdi in tretje tu doli na levo proti — Idriji.

Zdaj se cesta zasuče k sebi, po hribu v dolino in pred zavzetimi očmi se razgrne idilska slika — Dolenje Idrije, dvigajoča se ondu na ozkem s bliščočim trakom bistre Idrijece ovitem poluotoku.

V naglem teku zdrčal je voz čez most preko šumeče Idrijece, po široki, z akacijami obsenčeni cesti, tja v gorsko, svetovnoznanu rudniško mesto Idrijo.

čaj je tako nsenesl, da sta oba poslednja izžrebana. V deželnem zboru bude 56 liberalcev, 8 konservativcev, 2 poslance iz srednje stranke in 2 protisemita.

Gališki namestnik pl. Zaleski poda se kmalu na Dunaj, da se dogovori z vlado, kdaj se bude sklical deželni zbor. Misli se, da bude letošnje zasedanje deželnega zbora trajalo celih sedem tednov.

Dalmatinski deželni zbor se je predvčeraj zaključil. Predno se je končal skušal je zopet pridobiti hrvatskemu jeziku ono pravico v uradih, katera mu gre po številu deželnega prebivalstva. Pred vsem, da bi vsi uradniki v Dalmaciji morali se priučiti hrvatskega deželnega jezika, in bi hrvaščina postala notranji in vnanji uradni jezik. 30. dne m. m. zacele je dotični odsek svoje delovanje. Imel je pretresovati zakon, kateri naj bi se sklenil v ta namen. Odsek je povabil k posvetovanju tudi vladne zastopnike, pa vlada je neki odgovorila, da jezikovne zadeve urejati ni stvar postavodajalnih ampak izvršujočih oblasti. Odsek je potem to stvar pretresoval in nasvetoval sledeče: 1. Da bi se določbe ministrstva notranjega in pravosodja z 20. maja 1872 raztegnile na vse urade v Dalmaciji 2. Da se za oficijalni jezik pri vseh administrativnih in sodnijskih uradih proglašajo hrvaščina. Zlasti napisi na grbih, pečatih bi morali biti hrvatski ravno tako upisne knjige, notranje občevanje uradov in dopisovanje s strankami moralo bi se vršiti v hrvaščini. 3. Da bi vsi uradniki v civilnej službi v Dalmaciji morali temeljito znati hrvaščino, in to dokazati pred posebno komisijo. 3. Vlada mora preskrbeti hrvatske prevode: a) civilnega pravnega reda, b) kazenski pravni red s 29. aprila 1848, c) one dele „Code Napoleon“ ki so še veljavni v Dalmaciji. Italijani so protestovali proti tem sklepom. Kako, da je potem deželni zbor o tem sklenil, nismo zvedeli, ker so dalmatinske oblasti dotični telegram, ki se je odposlal časnikom čudno okrajšale, tako da ni nič drugega povedal, kakor da se je o tem v zboru obravnavalo.

Vnanje države.

„Pol. Corr.“ piše, da je vest „Narod. Listov“ da bi bil **črnogorski** knez zastopnikom vele-vlastij izročil noto, v kateri se pritožuje proti Avstriji, da utrjuje meje ob Črnogori, izmišljena. Znamenito je pa, da ta dementi nema oficijozne signature „P. C.“, da je le kot originalno poročilo znamenovano, za katero je samo uredništvo odgovorno. Pomenljiv je neki dopis v „Times“ iz Carigrada, v katerem se trdi, da je povod prijavnosti mej Črnogoro in Turčijo to, da obema državam grozi od iste strani nevarnost. Črnogora in Turčija, ki sti se sovražili cela stoletja, sklenili bosti brambeno zvezo.

Ruski car se bude sredi avgusta podal obiskat ozemlje donskih kozakov, katerih hetman je carjevič naslednik. Od tam se bude pa podal čez Odeso ali Kijev v Varšavo, kjer ga bude pozdravil nemški vojaški pooblaščenec Werder, ki je sedaj na od-pustu. — Važen dogodek je, da je car kar na tihem odpravil komisijo za prošnje in njene posle izročil šefu car-kega glavnega stana. Prejinja komisija je po svoji volji reševala prošnje. Pritožbe proti ministrom, gubernatorjem in drugim visokim uradnikom je tem samim izročevala, čeč, da dadó sami pojasnila. Da potem take prošnje neso imele uspeha, je gotova. Nova začasna pravila pa natančno določajo, katere prošnje se imajo odbiti, druge prošnje se pa predložijo državnemu совету, katerega rešitve se pa predložijo carju. Pritožbe proti ministrom in drugim visokim uradnikom morajo se pa najprej predložiti carju, in on odločuje, se li izroče senatu ali državnemu совету.

Komisija **francoskega** senata za revizijo ustave izvolila je senatorja Dauphina predsednikom. Ta izvolitev smatra se za znamenje, da komisija ne bude brez sprememb vsprejela revizije.

Knez Serebrjani.

(Ruski spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil I. P.)

XXXVII. Poglavlje.

Odpuščenje.

(Dalje.)

— Prizanesi mi, milostljivi car! — rekel je Mihejič ves prestrašen.

— Kaj? Mari ti ni vseč?

— Kako mi bude vseč, car! — zaječal je Mihejič, in malo stopil nazaj.

— S časom se bosta že privadila, — rekel je Ivan: — dal jej bodem dobro doto!

Mihejič je s strahom pogledal Onufrevno, katero je car še vedno držal za dušegrejko.

— Milostljivi oče Ivan Vasiljevič! — vzkliknil je pri tej priči in pal na kolena: — rajši me ukaži usmrtiti, samo ne sili me vzeti te pošasti! Rajši dam glavo, kakor bi se pa ženil pri njej, vrag naj jo vzame!

Ivan Vasiljevič je malo pomolčal, na jedenkrat se je pa glasno zasmel.

— Nu, — rekel je in nazadnje izpustil Onufrevno, katera je hitro odšla, rogajoč in odkašljajoč

Finančna komisija **egiptovske** konference ne more s svojimi deli nič napredovati. Največjo težkočo jej napravljajo pomanjšanje zemljiškega davka, ki znaša nad pet milijonov, kar je jako veliko, ako se pomisli, da ves budget ne znaša nad 8 milijonov funtov. Angleška vlada misli, da se mora vsekako pomanjšati ta davek, ker ga Egipčani ne morejo zmagovati. Če se pa to zgodi, se bodo pa morale znižati obresti od egiptovskega dolga. Francozi pa temu ugovarjajo, in trdijo, da mali dohodek zemlje, in nemožnost Egipčanov, plačevati ta davek, sta le začasna. Zato pa francoski zastopniki nikakor nečejo dopustiti pomanjšanja egiptovskega dolga. Dokler se pa o tem ne sporazumejo, pa ni dosti upanja, da bi konferenca imela kak uspeh.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) G. Josip Hubad, do sedaj učitelj na zasobnej realki v VIII. okraji na Dunaji, imenovan je učiteljem na c. kr. podgimnaziji v Kranji.

— (Umrl) je 8. t. m. Filip Pavšič, c. kr. šolski svetnik in bivši ravnatelj druge drž. gimnazije v Gradci. Pokójni službeval je kot profesor matematike in fizike tudi v Ljubljani in Gorici in je gotovo še marsikomu v spominu.

— (V spomin na 14. julija 1883,) ko je presvetli cesar s svojim pohodom počastil Ljubljansko ljudsko kuhinjo, pogostila bo ta v nedeljo 13. t. m. opoldne 320 oseb z jedili in vinom, in sicer 210 vsakdanjih gostov in 110 revežev ubožne hiše. Svirala bo pri tej priliki tudi vojaška godba v spodnjih prostorih starega strelišča in odpade zaradi tega godba v „Zvezdi“.

— („Ljubljanski pohajkovelec“) nam piše: Posestniki „Kerna“ v Krakovem izpusté spomladi s travnika, kjer se po zimi drsa mladina in starina, vso vodo, da jim vzraste dobra mrva in otava. Na travniku pod Tivoli, kjer je drsališče večinoma nemške inteligence, pa puste še po letu vodo stati, da se pari in z mijazni polni vzduh ter je jako ugodno gojilišče žabam in jednekej golazni. Ali bi ne bilo modreje in praktičneje, posnemati Krakovce?

— (Anarhista) mizarkega pomočnika Frana Eržena prijeli so danes zjutraj žandarji v Št. Vidu in ga privedli na Žabjek. V zvezi je s preiskavo, katera se vrši proti že zaprti sedmerici pri deželni sodnji Ljubljanski.

— (Za Celovski okraj) bude se, kakor čitamo v „Miru“ kandidatom postavil gosp. Martin Štih, župan v Svetnej vasi. — Za Beljaški pa dopisnik iz Bekštanja priporoča g. Fr. barona Martinetza, c. kr. notarja v Rožeku, ki zna slovenski in je pravičen mož. — Za Šmohorski okraj pa predlaga dopisnik izpod Dobrača kot slovenskega kandidata g. Šnabelna, posestnika v Zahomci, kot nemškega kandidata pa, g. Tom. Waldnerja, umetnega mizarja in posestnika v Vratnej vasi.

— (Utopljenca), so danes v Grubarjevem kanalu videli delavci, ki gradijo mesarsko cesto. Kakor so pravili bil je mož še čedno oblečen. Predno pa so odklenili klavnični čolu jim truplo zgine v kalni vodi in neso ga dobili kljubu pridnemu iskanju z drogom.

— (Slovensko uradovanje.) Vse občine Gorenjegrajskega okraja, izimši jedno, in oba okrajna zastopa uradujejo slovenski.

se. — Jako žal mi je! Hotel sem vajino srečo, a silil vaju ne bodem vzeti se! Služi kakor poprej svojemu bojarju, stavec, a ti Nikita stopi semkaj! Odpustim ti tudi drugo tvojo krivdo. A teh klatežev ne zapišem v opričino; to bi razžalilo moje fante. Naj gredo v Žizdro v vojni polk. Ker se radi bojujejo s Tatarji, bodo imeli saj kaj dela. Ti pa — nadaljeval je s posebno milostljivim glasom, brez primesi svoje navadne porogljivosti in položil je roko Serebrjanemu na ramo, — ostani pri meni. Pomiril te bodem z opričino. Ko nas bodeš bolje spoznal, se ne bodeš nas tako bal. Dobro je biti Tatarje, pa moji sovražniki neso samo Tatarji; ampak so še hujsi. Te se nauči grizti in pometati z metlo.

In car je potrepljal Serebrjanega pa rami.

— Nikita, — nadaljeval je prijazno in pustil svojo roko na kneževem rami, — ti imaš pravično srce, jezik tvoj ne pozna zvijače; takih slug je meni treba. Upiši se v opričino; dam ti mesto usmrtenega Vjazemskega. Tebi zaupam, ti me ne bodeš prodal.

Vsi opričniki so s sovraštvom pogledali na Serebrjanega; videli so že v njem novo, vzhajajoče svetilo, in kateri so bili dalj od Ivana, začeli so

— (Volilni shod) za Brežiški okraj bude v nedeljo 20. t. m. na Planini v g. Goriška gostilni. Isti dan pa bude tudi volilni shod za Ptujski in Bistriški okraj v Makoljah v Dravinske dolini.

— (Kat. pol. društvo v Konjicah) ima z ozirom na bližajoče se volitve v nedeljo 13. t. m. svoje zborovanje.

— (Na učiteljski v Mariboru) so, kakor poroča „Slov. Gosp.“, dva izvrstna Slovenca kaznovali, ker sta k slavnosti v Mozirji odposlala telegram. Dobila sta iz nramitosti „nicht tsdelfrei“. Tu pač velja starega Slovenca pesen: „Kaj doživel sem na sveti — moj Bog kaj se godi!“

— (Mašniška posvečevanja) bodo v Ljubljani 17., 18. in 19. t. m., v Mariboru pa 16., 18. in 20. t. m.

— (G. Josip Leop. Steinberger) učitelj glasbe in čitalnični pevovodja v Ptuj priredi jutri popoldne ob 5. uri v tamošnji čitalnični dvorani s svojimi učenci skušnjo po 16. točk obsezajočem vspredu. Vsega vkupe ima 38 učencev. Za goslanje jih je v treh oddelkih 23, v pevskem oddelku 10, v oddelku za glasovir 4, za trombo 1. — Na programu je več slovenskih pesni: Domovina, Slovenska dežela, Gorenjke, Slavonsko kolo itd. Vidno je, da se v Ptuj jako marljivo goji glasba, kajti razen „Slovenskega pevskega društva“, ki kaj vrlo napreduje, ima Steinbergerjeva šola skoro toliko gojencev, kakor naše „Glasbene Matice“, kar je za Ptuj izredno veliko.

— (V Pazinu) so v gimnazijskem poslopji našli petardo, Okrajni glavar grof Manzano in gim. ravnatelj Hafner dobila sta več brezimnih pretilnih pisem. Misli se, da se je hotelo uplivati na obsodbo E. Ghersetiča, ki je par dnij kasneje zaradi jednacih demonstracij bil obsojen na 8 mesecev težke ječe.

— (Posojilnica v Kopru) prične 20 dne t. m. od 9. do 12. ure dopoldno svoje delovanje. Vsako nedeljo v isti čas bodo uradne ure. Vsi člani se pozivljejo, da plačajo svoje deleže do 17. avgusta.

— (Duhovenske spremembe.) V Ljubljanskej škofiji. G. Mat. Prijatelj je prezentovan za fro Strugo. G. Leop. Lotrič gre v začasni pokoj, g. M. Barbo za kaplana v Škocijan, g. Jan Sakser kot beneficijant na Goričico, gospod Anton Nemeč od sv. Trojice v Trebnje. V Lavantinski škofiji: G. J. Marzidošek nameščen je kot kaplan pri sv. Jakobu v Slov. goricah.

— (V mestnej klavnici) se je zaklalo meseca junija: 236 volov, 4 biki in 16 krav, dalje 191 prašičev, 669 telet, 296 ovac in kozlov in 31 kozličev toraj skupaj 1443 komadov živine.

— (Razpisana je služba) 5. učitelja na rudniškeji šoli v Idriji. Plača 450 glđ. in šest petletnic po 40 glđ. Službena doklada 90 glđ. na leto. Prošnje v treh tednih na ravnateljstvo rudnika v Idriji.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 10. julija. Cesarjevič in Štefanija dospela ob 1/2 8 uri zjutraj in bila na kolodvoru pozdravljena po deželnem predsedniku, knezoškofu in dostojanstvenikih, potem je bilo v krasno olepšaneji čakalnici predstavljanje dostojanstvenikov, častnikov in dam. Mej vož-

šepetati mej seboj in kazati svojo nezadovoljnost, da car, brez ozira na njih zasluge, stavi nad nje prišleca, ki je bil v njegovi nemilosti, obsojenega bojarja, starega kneževskega rodu.

Pa srce Serebrjanega se je stiskalo pri carjevih besedah.

— Car, — rekel je in premagoval se, kolikor se je mogel, — zahvaljujem se za tvojo milost; pusti rajši tudi mene v vojni polk. Tukaj nemam ničesar opraviti, slobodskih običajev nesem vajen, a tam bodem služil tvoji milosti, dokler mi ne zmanjka sil.

— Tako tedaj! — rekel je Ivan in vzel roko z rame Serebrjanega: — to pomeni, da mi nismo po volji njega kneževskeji milosti! Ostati pri tatovih je torej častneje, kakor pa biti pri mojih opričnikih! Nu, kaj se hoče, — nadaljeval je porogljivo, — jaz nikogar ne silim v službo in nikogar ne držim. Ko ste se privadili drug družega, pa služite vkupé! Srečen pot, razbojniški vojskovodja!

In zaničljivo je pogledal car Serebrjanega, obrnil mu hrbet in odšel v dvorec.

(Dalje prih.)

